

June 28, 2008

Boefjes ontstaan niet door wijk

BYLINE: Erik van Bergeijk en Gideon Bolt; onderzoekers bij stadsgeografie, Universiteit Utrecht

SECTION: PODIUM; Blz. 17

LENGTH: 900 woorden

SAMENVATTING:

Politici zetten geen vraagtekens bij het mengen van arme wijken. Dat is jammer, want uit onderzoek blijkt dat mengen niet helpt.

VOLLEDIGE TEKST:

Het Willem Pompe-Instituut publiceerde deze week in samenwerking met het Verweij-Jonker Instituut een onderzoek met als verrassend conclusie dat etniciteit geen rol speelt bij het criminele gedrag van jongeren. Hoogleeraar criminologie Josine Junger-Tas, één van de opstellers van het rapport, veegde in deze krant de vloer aan met 'populisten' die misdaad koppelen aan de etnische afkomst van de daders. Weliswaar vertonen allochtone kinderen vaker crimineel gedrag, maar dat ligt niet aan hun etnische achtergrond, maar aan het feit dat ze in slechte buurten opgroeien, waar criminaliteit en drugsgebruik als normale verschijnselen worden gezien. Door het mengen van buurten, onderdeel van de wijkaanpak van Vogelaar, zou dit voorkomen worden.

Na lezing van het rapport wordt echter duidelijk dat deze conclusie helemaal niet door het onderzoek onderbouwd wordt. Waar gaat het om? De onderzoekers beweren dat de buurt crimineel gedrag in de hand werkt. Dit betekent dat een kind dat in een goede buurt opgroeit minder kans maakt om crimineel te worden dan een kind dat in een slechte buurt opgroeit. In de wetenschap spreken we dan van een buurteffect. Dit buurteffect wordt echter door de onderzoekers niet aangetoond. Je zou mogen verwachten dat ze een systematische vergelijking hebben gemaakt tussen jongeren die in goede buurten en jongeren die in slechte buurten wonen. Tot onze verbazing zijn de kenmerken van de woonbuurten van de 2300 jongeren niet eens meegenomen in het onderzoek.

Collega-criminologen zoals **Ben Rovers** en Gijs Weijters, die dat wel op een methodologisch verantwoorde

wijze hebben gedaan, komen onafhankelijk van elkaar tot de conclusie dat de buurt geen rol speelt in de jeugd-delinquentie. De verklaring daarvoor is dat de sociale netwerken van jongeren niet of nauwelijks gerelateerd zijn aan de eigen buurt.

Wat hebben de onderzoekers van het Verweij-Jonker Instituut dan wel gevonden? Zij laten zien dat jongeren die vinden dat ze in een slechte buurt wonen, vaker crimineel gedrag vertonen dan jongeren die vinden dat ze in een goede buurt wonen. Maar dit is toch echt iets anders dan dat crimineel gedrag ontstaat door de wijk. Het is nog maar de vraag of de stelling van jongeren dat hun wijk crimineel en onveilig is, ook klopt.

Bovendien vragen wij ons af of de statistische samenhang die de onderzoekers hebben gevonden ook een oorzakelijk verband is. In een onderzoek als deze zou rekening gehouden moeten worden met zogeheten selectie-effecten: mensen wonen niet toevallig in een slechte buurt. Zij komen er terecht, omdat ze vanwege een laag inkomen of andere beperkingen, niets beters kunnen krijgen. Van ouders die niet in staat zijn om hun kinderen een veilige woonomgeving te bieden, mag verwacht worden dat ze gemiddeld gesproken minder goed dan andere ouders in staat zijn om hun kind in het rechte spoor te houden. Het verschil in opvoedingsstijl tussen ouders in goede wijken en in slechte wijken verklaart daarmee de schijnsamenhang tussen de mening over de kwaliteit van de wijk en delinquent gedrag.

Het onderzoek biedt dan ook geen grond voor de conclusie dat de wijk boefjes maakt. De oververtegenwoordiging van allochtonen in slechte wijken kan daarmee ook geen verklaring bieden voor het feit dat ze zich vaker crimineel gedragen. Overigens is de gebruikte onderzoeksmethode sowieso niet geschikt om etnische verschillen in delinquent gedrag vast te stellen. De onderzoekers hebben aan jongeren zelf gevraagd of ze wel eens een delict hebben gepleegd. Uit ander criminologisch onderzoek weten we dat met name Marokkaanse en Turkse jongens hier vaak over liegen.

Kijken we naar de door de politie geregistreerde verdachten, dan zien we een zeer sterke oververtegenwoordiging van allochtonen, met name van Marokkanen en Antillianen. Dat kan slechts voor een deel verklaard worden door verschillen in sociaal-economische achtergrond en hangt niet samen met de buurten waarin allochtonen opgroeien.

Dit alles betekent ook dat wij bij het beleid waar de onderzoekers voor pleiten grote vraagtekens zetten. Zij stellen dat het mengen van verschillende bevolkingsgroepen in achterstandswijken de kans op crimineel gedrag verkleint. Het is jammer dat de onderzoekers niets zeggen over onderzoek waarin het beleid dat zij bepleiten daadwerkelijk wordt geëvalueerd. Zo blijkt uit het vorig jaar verschenen rapport Aandacht voor de wijk van het Sociaal en Cultureel Planbureau dat het effect van het mengingsbeleid op de sociale samenhang en de veiligheid in de wijk nogal tegenvalt. Ook uit ons eigen onderzoek komt naar voren dat het mengen van sociale groepen weinig lijkt uit te halen in termen van veiligheidsgevoelens en gedeelde waarden en normen.

Het sociaal mengen van wijken is desondanks een mantra geworden, waarbij politici en beleidsmakers nauwelijks vraagtekens meer bij zetten. Het is schrijnend dat de

onderzoekers van het Willem Pompe-Instituut en het Verweij-Jonker Instituut het mengen van wijken aanbevelen zonder zelf onderzocht te hebben wat de consequenties hiervan zijn. Dit doet bij ons het vermoeden rijzen dat de financier van dit onderzoek, het ministerie van justitie, deze kans aangreep om nog maar eens te laten benadrukken dat de ingeslagen weg van de wijkaanpak de juiste is.

LOAD-DATE: June 28, 2008

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

GRAPHIC: 21PONieuw_ph01, Prachtwijk Overvecht., FOTO ANP

PUBLICATION-TYPE: Krant

Copyright 2008 PCM Uitgevers B.V.
All Rights Reserved